

Kemikaliekontrollen i finansåret 1949—50.

Ved J. L. Schnicker.

Kontrollens virksomhed har omfattet kontrol med overholdelse af lov nr. 76 af 9. marts 1948 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr og kontrol med overholdelse af Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 45 af 28. februar 1931 om gifte, der anvendes til bekæmpelse af plantesygdomme m. m. Endvidere er der foretaget frivillig forhåndskontrol på nogle bekæmpelsesmidler, som fabrikanter eller importører har ønsket analyseret, inden midlerne gik ud i handelen.

Bekæmpelsesmiddelloven.

Der er foretaget analyse af 454 prøver bekæmpelsesmidler.

Af de forskellige præparater er der analyseret et forskelligt antal mærker:

- nikotinpræparater 12
- blyarsenat 4
- zinkarsenat 4
- schweinfurtergrønt 2
- kobberholdige præparater 17
- svovlholdige præparater 9
- kviksølvholdige præparater 17
- svovlkalk 4
- kvælstofholdige organiske forbindelser 4
- hexaklorcyklohexanholdige præparater 11
- pentaklordifenylætanholdige præparater 28
- flourholdige forbindelser 7
- metaldehydholdige præparater 4
- hormonpræparater 15.

Præparater til bekæmpelse af plantesygdomme.

Et kviksølvholdigt kornafsvampningsmiddel indeholdt fra 12 til 18 pct. for lidt af den virksomme forbindelse. Manglen skyldtes dels, at pakningerne ikke indeholdt den angivne nettovægt, dels at indholdet af den virksomme forbindelse lå ret lavt. Fabrikanten var af den formening, at den anvendte papemballage delvis var skyld i det for lave indhold af virksom forbindelse, idet man med den anvendte emballage næppe kunne undgå en vis svingning i vandprocenten alt efter årstiden og opbevaringsforhold; men i så fald måtte manglen i nettoindholdet ved fremstillingen af originalpakningerne have været større end senere konstateret. Manglerne blev konstateret på 2 fabrikationspartier, og fabrikanten blev pålagt en bøde på 1000 kroner.

Nogle småpakninger af et kviksølvholdigt løgafsvampningsmiddel indeholdt for lidt af den virksomme forbindelse, medens de større pakninger indeholdt den deklarerede mængde. Firmaet tilbød at tilbagekalde småpakningerne fra firmaets kunder, og Landbrugsministeriet indskærpede firmaet nøje at overholde bekæmpelsesmiddelovens regler om deklaration.

Et kviksølvholdigt løgafsvampningsmiddel indeholdt fra 23½ til 33½ pct. for lidt af den virksomme forbindelse. Fabrikanten var af den formening, at det for lave indhold i de 2 fabrikationspartier lå i en mindre god opblanding. Da de af kontrollen analyserede pakninger var ensartet blandet, kunne kontrollen ikke bekræfte den af fabrikanten anførte formodning, ligesom fabrikanten ikke bekræftede antagelsen med analyseresultater. Fabrikanten blev pålagt en bøde på 200 kr.

Et fabrikationsparti af et kviksølvholdigt kornafsvampningsmiddel indeholdt 18 pct. for lidt af den virksomme forbindelse, medens 8 andre fabrikationspartier lå indenfor den indrømmede latitude. Fabrikanten lovede en skærpet kontrol ved fabrikation af bekæmpelsesmidlet og blev pålagt en bøde paa 100 kr.

I/S X havde ladet A/S Y fremstille en særlig pakning med et af Y fremstillet og af Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur anerkendt bekæmpelsesmiddel, hvilken pakning foruden Y's sædvanlige etikette var fornynet med betegnelsen »originalt X-pudder«. Da det måtte betegnes som vildledende at anvende ordet

»originalt X-pudder« på et i handelen gående og kendt præparat, der oven i købet havde opnået forsøgsvirksomhedens anerkendelse, blev I/S X pålagt en bøde på 200 kr.

Et bordeauxpudder var ikke anmeldt til kontrollen, og fabrikanten blev pålagt en bøde på 100 kr. Fabrikanten, som havde anmeldt præparatet til Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur med anmodning om at få det afprøvet og anerkendt, fremhævede, at han fejlagtigt havde ment, at dette var tilstrækkelig anmeldelse. Da fabrikanten havde fået bekæmpelsesmiddeloven og de dertil knyttede bekendtgørelser tilsendt, da han havde en autoriseret protokol til indførelse af et andet bekæmpelsesmiddel, da han havde fået kontrollens ny adresse tilsendt, og da han havde korresponderet med kontrollen efter adresseforandringen, kunne hans påberåbelse ikke anerkendes.

En købmand havde hjemtaget 10 kg af et flydende kolloidt svovlpræparat og havde udstykket det i mindre flasker. Under hensyntagen til, at der kræves meget omhyggelig og langvarig omrøring og omrystning for at få svovlet ensartet fordelt i præparatet, blev købmanden pålagt en bøde på 50 kr.

En brugsforeningsuddeler udstykkede et D.D.T.-holdigt bekæmpelsesmiddel. Under hensyntagen til, at det er almindelig bekendt, at D.D.T.-midlerne kun må sælges i ubrudt originalpakning og til, at specielt brugsforeningerne er informeret om dette forhold, blev uddeleren pålagt en bøde på 50 kr.

En materialist udstykkede et D.D.T.-holdigt, et kryolithholdigt og et rotenon-holdigt bekæmpelsesmiddel. Han solgte ikke blot de udstykkede partier til sine egne kunder men også til omegnens brugsforeninger. Materialisten, som gennem sin forening må være fuldt vidende om det ulovlige heri, blev pålagt en bøde på 200 kr. Brugsforeningerne, som havde solgt hans pakninger, blev pålagt en bøde på 50 kr. hver, idet en brugsforening, som igen havde udvejet af materialistens pakninger, dog blev pålagt en bøde på 100 kr.

Et kemikaliefirma, som fremstillede og forhandlede originalpakninger af en forårskarbolineum, fik varen fra fabrikanten i uetiketterede tromler, som dels blev solgt i ubrudt stand, dels blev udstykket i mindre partier. Ingen af firmaerne havde anmeldt bekæmpelsesmidlet til kontrollen, og ingen af firmaerne

førte varen i en af kontrollen autoriseret protokol. Kemikaliefirmaet havde endvidere ikke fået Landbrugsministeriets tilladelse til at forhandle varen på anden måde end i den ubrudte originalpakning, i hvilken varen var modtaget af fabrikanten. Fabrikanten, som ikke tidligere havde fremstillet bekæmpelsesmidler, blev tildelt en advarsel fra Landbrugsministeriet, medens kemikaliefirmaet, som havde fremstillet og forhandlet bekæmpelsesmidler, så længe lovgivning har eksisteret om bekæmpelsesmidlerne, blev pålagt en bøde på 100 kr.

Præparater til bekæmpelse af ukrudt.

Fra Statens Ukrudtsforsøg og fra konsulenterne indløb beretninger om svigtende virkning af et ukrudtsbekæmpelsesmiddel, som skulle indeholde 11 pct. teknisk natrium 4 klor — 2 metylfenoxyacetat svarende til 10 pct. 4 klor — 2 metylfenoxyeddikesyre, hvorfor kontrollen analyserede en række prøver, som viste et indhold på 7.12 til 9.08 pct. 4 klor — 2 metylfenoxyeddikesyre, men dog således at langt den overvejende del lå under den i henhold til lovgivningen indrømmede latitude. Til analyserne skal bemærkes, at den anvendte analysemetode er således, at man ikke blot beregner selve den virksomme forbindelse, men også andre i præparatet værende fældbare syrer, som om det alt sammen var den virksomme forbindelse, således at de fundne tal er for høje. De udtagne prøver var fra partier fabrikeret i 1948 og 1949. Præparatet blev fabrikeret af A/S X, medens A/S Y, som forhandlede præparatet, havde anmeldt det til kontrollen i henhold til bekæmpelsesmiddelloven og forsynede det med egne etiketter. Det skal iøvrigt bemærkes, at A/S Y medens analyseringen af prøverne stod på var blevet erklæret konkurs. A/S X havde i en skrivelse til A/S Y meddelt dette selskab, at den til kontrollen anmeldte og på etiketterne anførte deklaration var forkert, idet præparatet ikke indeholdt 11 pct. teknisk natrium 4 klor — 2 metylfenoxyacetat, men 110 g pr. l., hvorfor analysedeklarationen var ca. 10 pct. forkert, hvilket dog ikke forhindrede A/S X i direkte fra fabriken at sende præparatet til forbrugere, idet A/S X selv forsynede pakningerne med A/S Y's

etiketter, som A/S X havde erklæret for vildledende med hensyn til analysedeklarationen. Endvidere erklærede A/S X at kontrollens analyser var 4 pct. forkerte. Analyser, som blev foretaget hos kemikaliekontrollen af denne og af A/S X's laboratorieførstander, viste dog ganske overensstemmende resultater. Det skal bemærkes, at præparatet blev forhandlet efter vægt, således at procentangivelsen på etiketterne i henhold til lovgivningen selvsagt skal være vægtprocent. A/S X og A/S Y har gensidigt beskyldt hinanden for at have ansvaret for, at produktet var underlødigt, og sagen søges belyst gennem optagelse af politirapport.

Et selskab, som fremstillede 3 ukrudtsbekæmpelsesmidler, deklareret med indhold af 20—40 og 70 pct. 2,4 diklorfenoxyyeddikesyre, benyttede en råvare, fremstillet på en dansk fabrik. Midlet, som var deklareret med 20 pct., indeholdt 18 pct., midlet, som var deklareret med 40 pct., indeholdt 34.6 pct., og midlet, som var deklareret med 70 pct., indeholdt fra 56.4 til 61.9 pct. Selskabet, som hævdede at have afvejet rigeligt af råvaren, når der fabrikeredes, anmodede kontrollen om at foretage analyse af råvaren, som viste en dårlig opblanding med fra 46 til 56.1 pct. 2,4 diklorfenoxyyeddikesyre. Fabriken havde ikke deklareret råvaren i overensstemmelse med bekæmpelsesmiddelovens krav, men havde overfor selskabet garanteret et indhold på 82—86 pct. 2,4 diklorfenoxyyeddikesyre. Fabriken forklarede, at den af dem oprindelig benyttede analysemetode tilsyneladende var behæftet med en fejl, muligvis at ionogent klorid blev medregnet, og indrømmede, at den selskabet leverede råvare lå 10 pct. under det garanterede indhold. Fabriken hævdede endvidere, at uhensigtsmæssig opbevaring af råvaren ville bevirke, at råvaren sugede fugtighed til sig. En undersøgelse af råvaren viste ved tørring kun et vandtab på ca. 9 pct., således at tilsugning af vand under oplagring slet ikke kan forklare det alt for lave indhold, ligesom det må være fabrikens pligt at sørge for, at emballagen til en stærkt vandsugende råvare er af en sådan beskaffenhed, at det angivne procentiske indhold ikke undergår forandring, som bevirker, at den indrømmede latitude overskrides. Fabriken hævdede endvidere, at råvaren på det tidspunkt, det var leveret til selskabet, ikke omfattedes af lovens

bestemmelser, idet fabriken først nogle måneder senere fra Landbrugsministeriet havde fået meddelelse om, at råvaren, som krævet i korrespondance fra kemikaliekontrollen, skulle anmeldes og deklarereres i overensstemmelse med bekæmpelsesmiddelovens regler. Sagen mod fabriken vil blive indbragt for retten, medens sagen mod selskabet er afgjort med en bøde på 1000 kr. Den af selskabet forhandlede vare var til at begynde med af amerikansk oprindelse, og det fremgik den gang af teksten i låget og teksten på etiketterne, at varen var amerikansk. På grund af den vanskelige dollarsituation gik selskabet over til at fremstille varen efter amerikansk recept, baseret på ovenfor omtalte underlødige råvare af dansk oprindelse, og teksten i låget og på etiketterne blev ændret, men kontrollen konstaterede, at nogle pakninger med den underlødige danske vare gik på markedet med den oprindelige tekst, som om det drejede sig om amerikansk vare, hvilket måtte betegnes som misvisende for forbrugerne.

I dagspressen annonceredes et ukrudtsbekæmpelsesmiddel, idet der anførtes, at præparatet var anerkendt af Statens Forsøgsvirksomhed. Da præparatet forefandt i 10 pct. og 25 pct. styrke, og da det kun var det 10 procentige, som var anerkendt, og annoncen gav det udseende af, at begge styrker var anerkendt, blev firmaet pålagt en bøde på 100 kr.

Et firma, som agtede at importere et ukrudtsbekæmpelsesmiddel af 4 K—2 M typen, havde, med henblik på tegning af ordre, indledt en reklamekampagne, i hvilken der forelå urigtig og vildledende tekst. Firmaet reklamerede med, at det var det første M-middel, for hvilket indholdet af den højaktive forbindelse angaves for sig. Firmaet reklamerede med, at præparatet, som indeholdt 30 pct. teknisk natrium 4 klor — 2 metylfenoxyacetat svarende til 27.3 pct. 4 klor — 2 metylfenoxyeddikesyre i virkeligheden indeholdt 36.4 pct. af sidstnævnte forbindelse. Angivelserne var urigtige, idet det ved analyser, foretaget på universitetets kemiske laboratorium af et dansk præparat ved hjælp af Raman spektroskop, var dokumenteret, at nævnte danske præparat deklareredes på en sådan måde, at kun selve 4 klor — 2 metylfenoxyeddikesyren var deklareret, medens de øvrige af syre fældbare forbindelser var inkluderet i

fyldstoffet, og angivelserne var tillige urigtige, idet der ikke kan regnes med samme virkning af 4 klor — 2 metylfenoxyeddikesyre og isomere forbindelser heraf. I en senere reklamebrochure angaves der ligefrem, at varen indeholdt 10 pct. isomere forbindelser af natrium 4 klor — 2 metylfenoxyacetat svarende til 9.1 pct. 4 klor — 2 metylfenoxyeddikesyre. Firmaet beklagede, at cirkulæreskrivelserne var baseret på beregninger, der var fremme i 1949, og som det for størstedelens vedkommende havde ladet analysere i England, i stedet for at tage rimeligt hensyn til de præparater, som måtte komme på markedet til den forestående sæson, og om hvis deklaration firmaet på daværende tidspunkt ikke kunne have nogen mening. Firmaet udsendte en ny cirkulæreskrivelse, i hvilken firmaet gjorde opmærksom på, at varen ikke indeholdt $30 + 10 = 40$ pct. natrium 4 klor — 2 metylfenoxyacetat, men kun 30 pct., og at den tidligere prisberegning i forhold til andre præparater bortfaldt. Firmaet blev pålagt en bøde på 1000 kr.

Den ovenfor omtalte misvisende reklamekampagne med et ukrudtsbekæmpelsesmiddel havde, efter oplysninger, der tilgik Statens Ukrudtsforsøg, vakt stor interesse hos forbrugerne og konsulenter, og indenfor plantebeskyttelsesmiddel-branchen vakte den en sådan opsigt, at der efter anmodning fra firmaerne blev afholdt et møde i Landbrugsministeriet, hvor det blev vedtaget at udstede en tillægsbekendtgørelse, således at afsnittet om deklaration af hormonpræparaterne fra den 3. marts 1950 har haft følgende affattelse: »For hormonpræparater, indeholdende fenoxyeddikesyre og dennes derivater, til bekæmpelse af ukrudt skal angives pct. fri syre samt pct. og art af forbindelsen, hvori den forefindes. Uvirksomme eller mindre virksomme stoffer må ikke medregnes. Heraf følger eksempelvis, at der for præparater, fremstillet på basis af 4 klor — 2 metylfenoxyeddikesyre og 2,4 diklorfenoxyeddikesyre kun må angives indholdet af disse syrer«.

Som tidligere fremhævet bestemmer kontrollen ved den analysemetode, som anvendes på ukrudtsbekæmpelsesmidlerne af hormontypen, ikke blot 4 klor — 2 metylfenoxyeddikesyre, men tillige andre med syre fældbare forbindelser, som om det var 4 klor — 2 metylfenoxyeddikesyre, hvorved de fundne tal

bliver for høje, og således at fejlen er afhængig af den metode, som er anvendt ved fabrikation af bekæmpelsesmidlerne.

Den eneste mulighed for en adskillelse af 4 klor — 2 metylfenoxyeddikesyre fra de øvrige bestanddele er spektralanalyse, og kontrollen har derfor ansøgt om og fået bevilling til indkøb af to Beckmann spektrofotometre, ligesom apparaterne er ankommet. Da der hører en ganske speciel uddannelse til brug af dette apparat, og da der vil gå for lang tid inden apparatet kommer i brug, dersom man først skal vente på en statsbevilling til uddannelse af en egnet kemiker, har »Det teknisk-videnskabelige forskningsråd, oprettet under akademiet for de tekniske videnskaber ved aftale mellem dette og staten i henhold til lov nr. 194 af 30. marts 1946« under hensyntagen til den store økonomiske interesse, der er knyttet til brugen af ukrudtsbekæmpelsesmidler, som kan analyseres ved hjælp af Beckmanns spektrofotometre, bevilget et stipendium til en magister i kemi, som skulle foretage analyse af de nævnte bekæmpelsesmidler og derefter skulle sætte kontrollens personale ind i analysemetoderne. Man må være det teknisk-videnskabelige forskningsråd taknemlig for den interesse, det har vist sagen, idet kontrollens alt for lille personale ellers ikke ville have kunnet løse opgaverne på en forsvarlig måde og indenfor en rimelig tid.

Fluebekæmpelsesmidler.

En materialhandel, som fremstillede egne pakninger med fluebekæmpelsesmidler, havde først købt D.D.T. hjem og blandet det op med fyldstoffer til et 5 pct. holdigt præparat, der ved analyse viste sig at være underlødigt. Da materialisten var af den formening, at han havde vejet så rigeligt af, at underlødigheden måtte skyldes underlødige råvare, har han øjensynlig opgivet selv at blande fluebekæmpelsesmidlet og er begyndt at tage en færdigvare hjem, som han selv udvejer i egne pakninger. Præparatet, som stadig var deklareret med 5 pct. D.D.T., indeholdt nu ikke D.D.T., men hexaklorcyklohexan. Sagen er indbragt for retten.

I marts 1945 havde en fabrikant hos et selskab indkøbt et fluebekæmpelsesmiddel og havde udvejet det i breve, som endnu

i august 1948 var blevet udleveret til en brugsforening. Fluegiften var ikke anmeldt til kontrollen, og pakningerne var deklareret med indhold af 5 pct. pentaklordifenylætan. Indholdsstoffet var dog et klorholdigt organisk stof, der ikke forholdt sig som pentaklordifenylætan. Fabrikanten forklarede, at han næsten intet havde solgt, idet det var vanskeligere at sælge, end han havde tænkt sig, hvorfor hans relativt lille fabriktionsparti af præparatet ikke var blevet solgt. Han blev pålagt en bøde på 50 kr.

En materialist, som havde indkøbt et ikke deklareret flydende fluebekæmpelsesmiddel, som ikke var anmeldt til kontrollen, solgte midlet i løs vægt, uden at anmelde det til kontrollen og uden at deklarerere det. På de oprindelige dunke stod: »Sælges i løs vægt«, og materialisten mente, at denne angivelse på dunkene, som havde stået der fra gammel tid, måtte betyde, at præparatet ikke faldt ind under bekæmpelsesmiddelovens bestemmelser. Materialisten blev pålagt en bøde på 50 kr.

Mølbekæmpelsesmidler.

En desinfektør, som fremstillede de mølbekæmpelsesmidler han anvendte i sin egen virksomhed til mølbekæmpelse for andre, havde ikke anmeldt præparaterne til kontrollen. Der blev pålagt ham en bøde på 200 kr., som det viste sig umuligt at inddrive ved udpantning. Samme desinfektør blev af en af sine kunder sigtet for bedrageri med hensyn til 500 kr. for møl-impregnering af møbler og tøj. Samtidig med bedragerisigtelsen afleverede kunden en prøve af den vædske, som var anvendt. Desinfektøren hævdede, at vædsken var fremstillet af en navngiven fabrik. Analyse af varen viste, at det ikke kunne dreje sig om nævnte vare, hvorfor man enten måtte sigte desinfektøren for, at han fremstillede bekæmpelsesmidler, som ikke var anmeldt til kontrollen eller for, at han havde fortyndet nævnte vare med 6 til 7 dele mineralsk terpentint. Sagen er genstand for en meget tidsrøvende politimæssig undersøgelse, som foretages i forskellige dele af landet.

En fabrik, som benyttede sine egne mølbekæmpelsesmidler ved udryddelse af møl for andre, og som bl. a. havde anmeldt

til kontrollen, at et af midlerne indeholdt 2 pct. D.D.T. og 2 pct. nitrobenzol, havde kun kommet 1.17 pct. D.D.T. i præparatet og intet nitrobenzol. Fabriken havde flere gange skiftet indehavere, medens den mand, som fremstillede bekæmpelsesmidlet, havde været ansat der i flere år, og han forklarede, at han aldrig havde fået besked om, at der skulle mere end 1 pct. D.D.T. i præparatet. Sagen er overgået til politiet med anmodning om, at der rejses tiltale.

Et fabrikationsparti af et mølimprægneringsmiddel, som skulle indeholde 0.5 pct. natriumsiliciumfluorid, indeholdt kun 0.42 pct. Da det var en gentagelsesovertrædelse, blev fabrikanten pålagt en bøde på 150 kr.

En fabrikant, som averterede: »Vi kan udrydde møllene og gør det med garanti for varig holdbarhed« anvendte et præparat, som indeholdt D.D.T., pyrethrin og paradiklorbenzol. Da et sådant præparat efter indhentet erklæring fra Statens Skadedyrlaboratorium højst kan sikre mod mølangreb i 2 år, har man anmodet politiet om, at der rejses tiltale.

En mølspecialist averterede med: »Lad os imprægnerer Deres pels mod møl for en 5-årig periode« og »Vor specialbehandling gør Dem tryk de første 5 år«. Da det anvendte bekæmpelsesmiddel højst kunne sikre mod mølangreb i 2 år, ændrede specialisten forklaringen til, at præparatet havde indeholdt endnu et stof, som imidlertid kun kan anvendes med resultat ved at de genstande, som skal imprægneres, henligger i en varm, vandig opløsning i $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ time, og da man næppe kan tænke sig, at pelse havde godt af en sådan kur, forelå der misvisende reklame. Mølspecialisten blev ved retten idømt en bøde på 100 kr.

Ved dørene forhandlede et mølbekæmpelsesmiddel i tabletform, som ikke var anmeldt til kontrollen. Pakningerne indeholdt 20 g naftalin og kostede 1 kr., hvilket svarer til 50 kr. pr. kg, medens naftalin i detailhandel kun koster 2 kr. pr. kg. Pakningerne, som ikke var forsynet med vægtangivelse, analysedeklaration, fabrikantens navn, tilvirkningsdato og pris var forsynet med angivelse: »Bedste middel mod møl og andre insekter«. Man anmodede politiet om at finde den mand, som forhandlede midlet ved dørene, hvilket dog ikke lod sig gøre. Der-

imod fandt politiet gennem tabletformen frem til den tabletmaskine, på hvilken tabletterne var slået, hvorved fabrikanten var fundet. Han var yderst forbavset over den ågerpris, der blev taget for tabletterne, idet han kun tog 10 øre pr. pakning. Ved politimæssig afhøring af de grossister, som havde forhandlet tabletterne, lykkedes det heller ikke at finde den omvandrede forhandler. Da bekæmpelsesmiddeloven lægger ansvaret for deklarationen af pakningerne på alle handelsled, og da den manglende deklaration var skyld i, at tabletterne kunne sælges til ågerpris, blev fabrikanten pålagt en bøde på 200 kr., medens 8 grossister hver blev pålagt en bøde på 50 kr.

I 1948 ansøgte et aktieselskab om dispensation fra bekæmpelsesmiddelovens regler for så vidt angik naftalin og penta-klorodifenyntælan, der solgtes under fantasinavne til mølbekæmpelse, idet ansøgningen dog kun omfattede et restlager. Ansøgningen blev afslået. Det konstateredes, at aktieselskabet gennem sine udsalg solgte de nævnte mølbekæmpelsesmidler, leveret udsalgene i 1949, og uden at lovens bestemmelser overholdtes. Selskabet blev pålagt en bøde på 500 kr., og udsalgene blev hver pålagt en bøde på 50 kr. Samme aktieselskabs handelsafdeling, som havde udleveret mølbekæmpelsesmidler af andet fabrikat, som heller ikke var deklareret i overensstemmelse med lovens krav, blev pålagt en bøde på 100 kr.

En fabrikant, som havde fået bekæmpelsesmiddeloven tilsendt, fabrikerede møltabletter, som ikke blev anmeldt til kontrollen, og som ikke blev deklareret. Fabrikanten blev pålagt en bøde på 100 kr., medens 2 andre fabrikanter, som ikke havde fået loven tilsendt, hver fik en bøde på 50 kr. for samme overtrædelser.

En del af landets apoteker ompakkede paradiklorbenzol i tabletform og solgte dem under betegnelsen »Tablettæ paradiklorbenzoli F.D.A. Møltabletter«. Tabletterne blev ikke anmeldt til kontrollen, apotekerne førte ikke en af kontrollen autoriseret protokol over fremstilling og salg, og pakningerne blev ikke deklareret med vægt, analysedeklaration, tilvirkningsdato og en til prisdirektoratet anmeldt pris. Hver af apotekerne blev pålagt en bøde på 50 kr. Danmarks Apotekerforening ansøgte Landbrugsministeriet om dispensation fra bekæmpelsesmiddel-

lovens regler for så vidt angår disse tabletter, men ansøgningen blev — i lighed med andre ansøgninger om dispensation for møltabletter — afslået.

En del grosserere, som forhandlede forskellige møltabletter, der ikke var deklareret i overensstemmelse med kravene, er hver blevet pålagt en bøde på 50 kr.

Et mølbekæmpelsesmiddel, som var deklareret med indhold af 90 g paradiklorbenzol, var ganske overordentlig uensartet med hensyn til procentisk indhold og vægtindhold. Nogle pakninger indeholdt indtil 96 g af et stof, der forholdt sig som paradiklorbenzol, andre pakninger indeholdt helt ned til 43 g. af et stof, der ikke forholdt sig som paradiklorbenzol, og andre pakningers vægt lå midt imellem og bestod af en blanding af stoffer. Fabrikanten hævdede, at al varen var paradiklorbenzol, og at pakningerne ved aflevering fra ham den 1. juli indeholdt den deklarerede vægtmængde. Da kontrollen den 27. juli havde lejlighed til at efterveje 179 pakninger, måtte det anses for ganske usandsynligt, at pakningerne ved fordampning kunne have tabt så meget i vægt, ligesom det påhviler fabrikanten at fremstille pakningerne således, at forbrugerne får den vægtmængde bekæmpelsesmiddel, som er angivet på pakningerne. Sagen er indbragt for domstolene.

En fabrik fremstillede en tablet med hul i til at sætte på tøjbjøler. Tabletten indeholdt 5 g hexaklorætan. I en annonce i dagspressen var tegnet en tøjbjøle med een tablet og annoncen angav: »Her sidder højletabletten og redder tøjet fra møl!« Annoncen blev af Statens Skadedyrlaboratorium betegnet som misvisende, idet det ikke ville være muligt at sikre tøjet i et klædeskab, selv om der blev anbragt en sådan højletablet på hver eneste bjøle, og tøjet blev anbragt i dragtpose. Skadedyrlaboratoriet anså $\frac{1}{2}$ kg hexaklorætan pr. m³ rum nødvendigt for at holde møllene borte fra et klædeskab, ligesom det måtte være en betingelse, at klædeskabet var tæt. Fabrikanten blev pålagt en bøde på 50 kr.

Et firma, som på brugsanvisningerne til et imprægneringsmiddel, angav, at stoffer, der var imprægneret med midlet, var fuldstændig sikret mod møl, fik af kontrollen at vide, at midlet faldt ind under bekæmpelsesmiddellovens bestemmelser, samt at

anvisningen på brugsanvisningerne var misvisende, idet midlets indhold af D.D.T. i løbet af 1½ år ville være uden virkning, og at man ved »absolut mølsikker« måtte forstå en varig virkning. Firmaet lovede at ophøre med anvendelsen af den omtalte brugsanvisning. Det konstateredes imidlertid, at firmaet fortsat havde solgt præparatet med den misvisende tekst, ligesom midlet stadig ikke var anmeldt til kontrollen og ikke var deklareret. Firmaet blev pålagt en bøde på 500 kr.

En desinfektør averterede: »Vi dræber møl i vort nye giftkammer, der er opført efter Skadedyrlaboratoriets anvisninger, som garanterer 100 pct.'s sikkerhed for udryddelse af møl i polstrede møbler og lignende«. Desinfektøren havde forespurgt Statens Skadedyrlaboratorium, hvorledes man bedst udryddede møl i møbler og havde fået til svar, at den mest effektive metode til bekæmpelse af møl i møbler var at behandle disse i gas-kammer med en egnet gas. De i annoncen indeholdte oplysninger var urigtige, idet desinfektøren angav, at giftkammeret var opført efter Skadedyrlaboratoriets anvisninger, og at disse anvisninger garanterede 100 pct.'s sikkerhed. Desinfektøren blev pålagt en bøde på 50 kr.

Andre bekæmpelsesmidler.

En desinfektør, som havde anmeldt til kontrollen, at han fremstillede et kakerlakmiddel, som indeholdt 15 pct. natriumfluorid, fremstillede det med indhold af 33 pct. Da den indrømmede latitude kun er \pm 5 pct., og da præparatet tillige var betydeligt giftigere og farligere end angivet til kontrollen, blev desinfektøren pålagt en bøde på 50 kr.

Et præparat, som skulle benyttes mod utøj hos hunde, og som var deklareret med indhold af 2 pct. D.D.T., indeholdt kun 0,46 pct., et præparat, som skulle benyttes mod utøj hos duer og høns, og som var deklareret med indhold af 5 pct. D.D.T., indeholdt kun fra 1.6 til 3.3 pct., og et præparat, som skulle benyttes mod utøj hos kreaturer, og som var deklareret med indhold af 5 pct. D.D.T., indeholdt kun fra 1.9 til 2.9 pct. Alle præparaterne var fremstillet af samme fabrikant, som blev pålagt en bøde på 200 kr.

Et myrebekæmpelsesmiddel, som var deklareret med indhold af 10 pct. hexaklorcyklohexan, indeholdt kun fra 1.8 til 9.4 pct. Småpakningerne indeholdt mindst, de store pakninger mest. Manglen skyldtes utvivlsomt dels fordampning gennem emballagen, som bestod af et dobbelt lag pap, dels at returnerede ældre pakninger, fra en tid hvor præparatet var deklareret med 2 pct. hexaklorcyklohexan, ved en fejltagelse var blevet forsynet med nuværende deklaration, uden at det procentiske indhold var blevet ændret. Firmaet blev pålagt en bøde på 200 kr.

En fabrikant, som fremstillede et kreaturrensemiddel, der ikke var anmeldt til kontrollen, og ikke var deklareret i overensstemmelse med lovens bestemmelser, blev pålagt en bøde på 100 kr.

Nogle røggaspatroner, som ikke var anmeldt til kontrollen, og som ikke var deklareret med indhold m. v., anførtes at være virksomme mod »myrer, hvepse, gedehamse og andre skadedyr, der lever i huler og gange i jorden«. Fabrikanten meddelte, at teksten var et gammelt levn, oversat i sin tid fra udenlandsk tekst og uden betydning her i landet. Fabrikanten ville endvidere hævde, at hans røggaspatron, som indeholdt svovl, der ved antændelse udvikler svovlsyrling, som skal virke dræbende på de anførte skadedyr, var et mekanisk apparat, omfattet af bekendtgørelsens § 1, stk. 2, således at midlet faldt udenfor lovens bestemmelser, og han imødeså Landbrugsministeriets afgørelse af, hvorvidt præparatet faldt ind under lovens regler. Landbrugsministeriet fandt, at røggaspatronen faldt ind under lovens bestemmelser, og fabrikanten blev pålagt en bøde på 100 kr.

I den tidligere omtalte tillægsbekendtgørelse af 3. marts 1950 er deklarationen for hexaklorcyklohexan-holdige præparater ændret til, at der foruden pct. hexaklorcyklohexan tillige skal angives pct. gammaisomer, og det fastlægges i tillægsbekendtgørelsen, at der ved parathion forstås 0,0 diætyl — 0. p. nitrofenyltiofosfat. Med hensyn til hexaklorcyklohexan er det gammaisomeren, der er den virksomme forbindelse, og Statens Skadedyrlaboratorium er gået over til ved anerkendelse af sådanne præparater at anerkende med antal mg gammaisomer

pr. m² behandlet flade. Med hensyn til parathion deklareredes på nogle præparater en teknisk vare, som om det var ren parathion, hvorved man får en for uensartet virkning, idet urenhederne kan svinge stærkt. De bevilgede Beckmanns spektrofotometre vil sætte kontrollen i stand til også at kunne analysere gammaisomeren i hexakloreycyklohexan og 0.0 diätyl — 0. p. nitrofenyltiofosfat.

Giftloven.

Der er i finansåret 1949—50 foretaget kontrol med giftlovens overholdelse i 1094 virksomheder fordelt over 23 politikredse. Af de 1094 virksomheder er 347 indberettet til politiet, dels til videre forfølgelse, dels til nærmere undersøgelse. Overtrædelserne i de indberettede virksomheder fordeler sig således:

- 19 forretninger havde ingen giftbog,
- 25 forretninger havde bortkastet en autoriseret giftbog,
- 9 forretninger havde en ikke autoriseret giftbog,
- 3 forretninger havde aldrig ført indkøb i giftbogen,
- 253 forretninger havde kun delvis ført indkøb i giftbogen,
- 10 forretninger havde aldrig ført salg i giftbogen,
- 238 forretninger havde kun delvis ført salg i giftbogen,
- 55 forretninger opbevarede giftene mangelfuldt,
- 8 forretninger havde ulovlig udvejning,
- 1 forretning forhandlede strykninhvede,
- 240 forretninger havde mangelfuld førelse af rekvisitionsblanketter.

En handlende, som havde fået amtets tilladelse til handel med gifte, havde undladt at få politipåtegning på 6 rekvisitionsblanketter på schweinfurtergrønt til maling af skibe og lign., på 4 rekvisitionsblanketter på sublimat til bekæmpelse af kålfluelarver, på 3 rekvisitionsblanketter på thalliumsulfatopløsning til bekæmpelse af rotter, på 11 rekvisitionsblanketter på natriumfluorid, natriumsiliciumfluorid og ammoniumbifluorid og på en rekvisitionsblanket på schweinfurtergrønt til udryddelse af kakerlaker, hvorimod han havde fået politipåtegning på de øvrige blanketter, til hvilke en sådan påtegning krævedes. Desuden hav-

de han udleveret strykninopløsning til udryddelse af muldvarpe, hvilket giftpræparat han, uanset om han havde § 6 tilladelse fra amtet, var uberettiget til at udlevere. Sagen er indbragt for domstolene.

En fabrikant, som ansøgte Indenrigsministeriet om godkendelse af brugsanvisninger til 3 kviksølvholdige sprøjtemidler, bragte præparaterne på markedet, inden Indenrigsministeriets godkendelse forelå. Tidsbegrænsningen for sprøjtning med midlere var i ansøgningen fastsat til et så sent tidspunkt inden indhøstning af frugten, at dette afsnit af brugsanvisningen ikke ville kunne godkendes af sundhedsmyndighederne, og salget af præparaterne var meget betydeligt. Fabrikanten blev ikendt en bøde på 400 kr. Myndighederne, som havde anmodet om at få tid og sted for retsmødernes afholdelse meddelt, fik ikke en sådan meddelelse, og udskriften af dombogen blev først fremsendt Indenrigsministeriet ca. 5 måneder efter ankefristens udløb, således at påankning til landsretten ikke kunne finde sted.

Et aktieselskab, som i 1948 havde fået Indenrigsministeriets godkendelse af en brugsanvisning til et kviksølvholdigt kornafsvampningsmiddel, benyttede ikke den godkendte brugsanvisning men en brugsanvisning med udenlandsk tekst, som bl. a. ikke indeholdt nogen advarsel mod opfodring af det afsvampede korn eller mod anvendelse af det til brødkorn. Salget havde været ubetydeligt. Direktøren vedtog en bøde på 200 kr.

Et aktieselskab fremstillede og udleverede forskellige giftpræparater indeholdende alfa-naftyttiourinstof og thalliumsulfat til udryddelse af rotter og mus uden at overholde reglerne for udlevering af disse præparater. Efter optagelse af politirapport blev sagen fremsendt sundhedsstyrelsen.

En kornhandel opbevarede en flaske med en gift (formentlig strykninnitratopløsning) i forretningens giftskab. Flasken var etiketteret som »Atamon« og udleveret kornhandelen af en aldersrentenyder, som var kommunens giftudlægger. Sagen blev fremsendt sundhedsstyrelsen.

Et kommunekontor opbevarede sit lager af flasker med thalliumsulfatopløsning på gulvet i venteværelset. Sagen blev indberettet til sundhedsstyrelsen.

I kontrollens årsberetning for finansåret 1948—49 er omtalt,

at en materialist, som i en længere årrække havde haft amtets tilladelse til handel med gifte i henhold til giftlovens § 6, havde undladt at få tilladelsen fornyet men alligevel forhandlede gift, som om han havde tilladelsen. Sagen blev afsluttet med en bøde på 400 kr. På grund af materialistens gentagne overtrædelser af giftlovens bestemmelser fornyede amtet ikke § 6 tilladelsen.
